

ENKELE GOEDE SPINNEVANGSTEN
UIT ZUID-LIMBURG.

1. *Linyphia emphana* Wlk.: enkele volw. ♀♀ te Rijckholt in een hellingbos, 26 en 31 Aug. 1949. Drs. L. v. d. Hammen (Rijks Museum v. Nat. Hist. Leiden) vond deze soort reeds eerder in Zuid Limburg, op bepaalde plaatsen zelfs vrij veel. (mondelinge mededeling, nog niet gepubliceerd). Uit de rest van ons land is de soort nog niet bekend.

2. *Linyphia peltata* Wider: 1 onvolw. ♀ en 2 volw. ♂♂ Brunssum bos langs de Rode Beek 17 April 1950. Deze soort werd voor het eerst in ons land gevonden door Drs. B. de Jong (Zoöl. Lab. A'dam) te Ulvenhout Juli 1939 (1 ♀), daarna te Kotten 28-6-1941 (2 ♀♀) (Bijdragen tot de Dierk. 1949, blz. 214).

3. *Tegenaria agrestis* (Wlk.): 2 ♀♀ subad. en 1 jong ex. Brunssum 19 April 1950 in een wegkant; 2 ♀♀ ad., 1 ♂ subad. Brunssum 22 Aug. 1950 ook in een wegkant. v. d. Hammen vond deze soort voor het eerst in Sept. 1948 te Vlodrop (1 ♀) en 21-9-1949 1 ♂ in het Zonneberg-systeem van de St. Pietersberg (Natuurhist. Maandbl. 39 (1950) blz. 112); uit ons land verder niet bekend.

4. *Hygrolycosa rubrofasciata* (Ohl.): 1 ♂ ad. in het veengedeelte te Brunssum op 17 Apr. 1950. Dit is de 2e vindplaats in ons land: het 1e ex. stamt uit Oisterwijk (leg. T. v. d. Hammen, Verslag Rijks Museum Nat. Hist. Leiden 1946 (uitg. 1950) blz. 20).

5. *Euophrys petrensis* C. Koch: 1 ♂ subad. op de Danekerberg te Geleen 30 Aug. 1949, 2e vindplaats in ons land; het 1e ex. werd door v. d. Hammen gevangen op de Hoge Veluwe (Verslag R.M. Nat. Hist. Leiden 1946 (uitg. 1950) blz. 8).

De overige spinnen, die zeldzaam zijn of nieuw voor Limburg volgen in de volledige lijst.

P. CHRYSANTHUS O.F.M. Cap.

EEN JONGE HAVIK.

door
J. STERKE C.S.S.R.

In September 1948, mijn eerste jaar in Wittem, zag ik nu en dan een buizerd schroeven. Het kwam niet bij mij op, te veronderstellen dat er in de zomer ook wel eens een hier zijn nest kon bouwen. Daar de vogels zich echter heel de winter 1948—1949, en ook in de lente daaropvolgend bleven vertonen, werden er

plannen gesmeed om het Vijlenerbos eens af te zoeken. Waarachtig, half Mei 1949 had ik succes, twee nesten! Het ene had twee kapotte eieren, misschien dat er onder geschoten was door duivenhouders, het andere bevatte twee hele en één kapot ei. Het eerste nest was zo vuil door de kapotte eieren, dat we het uit de boom gesmeten hebben. Misschien was het verkeerd, misschien goed, toen ik in Augustus nog eens langs de boom liep, zat er weer een nest in.

Het tweede nest had nog twee eieren. De week na de ontdekking ben ik weer, vergezeld van een collega, gaan kijken. Voor wij een goed plekje hadden, vloog de vogel op door de boomtoppen. Wij hadden het dier alleen maar vaag gezien. Op een meter of 10 afstand zijn we onder een struik gaan zitten met een goede kijk op het nest. Na een goed uur wachten in stilte, spanning en regen, kwam de vogel weer en streek neer in een andere boom. Het ongeluk wilde, dat juist op dit ogenblik mensen voorbij kwamen; weg was het dier! Wij zijn bij het nest geklommen, het ene ei lag er nog; voor het andere was een jong in de plaats gekomen. Op de rand van het nest lag een halve duif. Wij vermoedden, dat het een havik was, maar van de andere kant moest zo'n nest dan dennentakjes in de kom hebben. Er lagen alleen maar bladeren. Nog een uur hebben we onder het nest gezeten, maar de oude vogel kwam niet meer terug.

De week daarna zijn wij weer gaan kijken. Wij zetten ons maar weer onder een struik. Na een uur was er nog niets te zien. Toen we het nest naderden vloog vader of moeder weg; daar hadden we zo plotseling niet meer op gerekend en we zagen maar een schim. Het ei lag er nog steeds. Wij lieten het liggen in de hoop, dat het nog uit zou komen. Op de rand van het nest was geen prooi te vinden. De week daarna zijn wij er weer op uitgegaan. Wij vonden het nest echter niet meer. Tot onze grote schrik en ergernis bleek dat het nest uit de boom gerukt was. Wij zochten overal op de grond en vonden tenslotte een staartpen. Nu was het duidelijk, het was een buizerd; de veer had een stuk of tien smalle donkere banen.

Wij waren vast besloten, om, als we het volgende jaar weer een nest zouden vinden, een jong mee te nemen, dan zouden we tenminste de voldoening hebben zeker te weten dat er één vogel door heen gekomen was. En inder-

Fig. 1. Het kuiken.

Foto H. A. G. Knol C.s.s.R.

daad, het vorig jaar op 18 Mei 1950, vonden wij een nest met drie jongen van ongeveer een week oud. Het was in dezelfde boom, waarin ik het vorig jaar in Augustus een nest gezien had. Verschillende keren zijn wij erbij geklommen en wij hebben nauwkeurig gekeken naar bladeren en dennentakjes. Daar wij steeds slechts bladeren in het nest vonden, waren wij ervan overtuigd dat het weer een buizerd was. Dat wij wel eens een duif op de rand vonden deed hier niets aan af; dat was het vorig jaar ook zo. De ouden kregen wij nooit goed te zien, die waren allang weg, voor wij erbij waren. Ondanks ons voornemen van het vorige jaar, hebben wij nog lang gedebatteerd, wat wij zouden doen. Eindelijk, 1 Juni, werd de knoop doorgehakt. Het zwaarste jong, ongeveer 4 weken oud, werd meegenomen. Het kuiken zat nog helemaal in wit-grijze dons. De eerste dag wilde het dier niet eten, maar ik hielp hem een beetje door het vlees in zijn snavel te stoppen en het met een potlood verder te duwen. Hij kreeg zo wel niet veel binnen, maar toch iets. De tweede dag had het diertje blijkbaar honger. Het at nu uit zichzelf. De schrik sloeg me nu in de komende dagen op het lijf. Het dier at de eerste dag al drie mussen! Hoe dat vol te houden?

Er werd een organisatie in het leven geroepen tot het vangen van mussen, kraaien, en kauwen. De eerste dagen ging de fouragering slecht, maar toen ook een slagerij ingeschakeld werd voor de afval van varkens- en kalverenlongen, hart, slokdarm, milt enz. was die zaak in orde, zelfs toen hij van dag tot dag meer nodig

bleek te hebben. De foto van het kuiken werd genomen toen het dier ongeveer vijf weken oud was.

Mijn pleegkind zat in een grote kist. Ter tegemoetkoming aan de sfeer van het ouderlijke huis, maakte ik een nest van hout met verse bladeren erin; daar zat het dier ook liever dan op het zand, dat de bodem van de kist voor het opvangen van de excrementen bedekte. De uitwerpselen werden soms zo krachtig en zo ver weggespoten, dat ik de kist tot 1 m. hoog moest laten optrekken.

Daar wij dachten dat het een buizerd was, zetten wij een actie in om mollen te vangen; dat was immers een voornaam bestanddeel van zijn eigenlijk voedsel. Tot mijn grote verbazing lustte de vogel dit voedsel niet. Ook niet toen ik het diertje twee dagen lang niets anders voorhiel. Toch had het razend veel honger. Er ging mij een licht op, toen na verloop van dagen zijn veren goed doorkwamen. Op zijn staart vertoonden zich enkele brede banen afwisselend donker en licht. Alle literatuur die ik over havikken te pakken kon krijgen, las ik, en het werd mij duidelijk; het was zonder twijfel een havik! Eén ding klopte niet met de boekjes: het ontbreken van dennentakjes. Toch was er een vijftigtal meter van het nest een bos met grove dennen.

Vijf weken heb ik de vogel gehad. In die tijd heeft het dier zeventig mussen, negen kauwen, twee eksters, twee kraaien, een kip, een konijn en verder alle mogelijke afval van een slagerij verorberd.

Levende vogels verstijfden soms van schrik en vielen letterlijk om als ze de rover zagen. Steeds pakte de rover de prooi met zijn klauwen aan. Soms sprong de vogel met de prooi rond; dan maakte het dier daarbij een tokkend geluid. Bij het vreten begon de vogel altijd met de hals open te pikken. Aanvankelijk bleef er van de kleinere prooi niets over. Later werden eerst de staartveren en de slagpennen uitgeplukt. Beenderen verteerden bijna helemaal; in de braakballen was er weinig van terug te vinden. Als hij die braakballen naar buiten bracht, sperde hij zijn snavel open en streek er alsmaar mee over de grond, onder hevige braakneigingen. Gewoonlijk kwam er maar één braakbal per dag.

Na verschillende foto's genomen te hebben en na zeker te zijn, dat het dier kon vliegen heb ik de vogel losgelaten. De jonge vogels uit het ouderlijk nest, waren toen al weg. Ook had

Fig. 2. Vlak voor het loslaten.

Foto H. A. G. Knol C.s.s.R.

ik mijn pleegkind geleerd een levende prooi te vangen, nl. met mussen die ik aan een touwtje gebonden had. Om de vogel de beste kans te geven om aan de omgeving en de vrijheid te wennen heb ik hem rond een uur of zes 's avonds ongeveer vijftien meter hoog in een boom gezet, diep in het Vijlenerbos. Toen we een week na de bevrijding op ons buitengoed Emmaus kwamen bleek er echter een ander gevaar te zijn; de vogel was niet mensenschuw meer. Wij waren er nog maar nauwelijks of de vogel kwam in een boom zitten. Met veel geschreeuw en onder bedreigingen moesten we het dier weer het bos injagen. Het hielp niet veel; verschillende keren is het dier die dag nog teruggekomen.

N a s c h r i f t. Momenteel, zomer 1951, heb ik kort bij de plaats van het vorig jaar, weer een havik signaleerd. In de nestkom bevinden zich thans wel dennetakjes.

DE BIESBOS

Land van water en lucht.

Een plan is ontworpen om de Biesbos geheel in te polderen.

Wij lazen het in de couranten en stonden er

misschien even bij stil terwijl wij dachten : „Oh ja, dat is die streek daar ergens beneden Dordrecht”.

Juist lezer, daar ergens beneden Dordrecht ligt een stukje Nederland, waar de doorsnee Hollander en zeker de stedeling zich nauwelijks een voorstelling van kan maken.

Spoorwegen treffen wij in dit gebied niet aan en als wij, komende van Dordrecht met de pont de Nieuwe Merwede overgestoken zijn, dan is het of wij een andere wereld zijn binnengekomen. Een wereld, waar nog rust heerst en waar de afstanden nog niet zijn weggevallen.

Een wereld geregeerd door riet en wilgen, door water en slik.

Slik als de eb valt en de gronden gedeeltelijk droog komen te liggen en slechts enkele modderige kanaaltjes traag voortstromen.

Water, zodra de vloed opkomt en de rivieren opgestuwd worden. Dan is het geen uitzondering wanneer de mensen, zelfs in bepaalde gedeelten van de verspreid liggende dorpjes, in hun huizen gevangen zitten, rondom ingesloten door het water.

De Biesbos is ontstaan in 1421, toen in de nacht van 18 op 19 November een verschrikkelijke overstroming het gebied teisterde en dui-